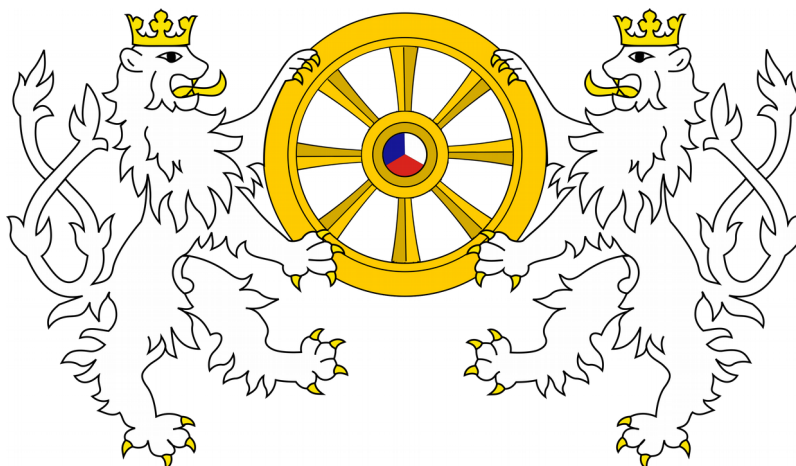

THÉRAVÁDOVÝ BUDDHISMUS

ZÁKLADNÍ DOKUMENT

podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání
a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů,
ve znění pozdějších předpisů
(zákon o církvích a náboženských společnostech, dále také jen „zákon“)

ČÁST PRVNÍ

NÁZEV, POSLÁNÍ A ZÁKLADNÍ ČLÁNKY NAUKY (VÍRY)

Čl. 1

Název náboženské společnosti

Plný název náboženské společnosti zní: **Théravádový buddhismus** (dále také jako „náboženská společnost“).

Čl. 2

Poslání náboženské společnosti

(1) Théravádový buddhismus je jednou z buddhistických škol, která je v současné době většinovým náboženstvím v Thajském království, Svazové republice Myanmar, Šrílanské demokratické socialistické republice, Kambodžském království a Laoské lidově demokratické republice, přičemž další théravádové kláštery se nalézají jak v ostatních asijských zemích jako Indie, Bangladěš, Malajsie, Indonésie nebo Vietnam, tak v „západních“ zemích jako Spojené státy americké, Kanada, Austrálie, Nový Zéland, většina zemí Evropské unie, Švýcarsko a Norsko.

(2) Théravádový buddhismus se hlásí k odkazu svého zakladatele Siddhathy Gótamya (podle théravádové tradice žil v letech 623–543 př. n. l.), známého nejčastěji pod přívlastkem Buddha. Jeho záměrem nebylo vytvářet nové náboženství, filozofii nebo jiný uzavřený myšlenkový směr, nýbrž jeho činnost byla motivována snahou pomoci k osvobození od strasti co největšímu počtu bytostí, respektive jejich osvobození z nekonečného koloběhu zrození a smrti, což je i hlavním posláním Théravádového buddhismu. Hlavní poslání náboženské společnosti lze proto vyjádřit slovy Buddha: „Jako je širý oceán proniknut jen jedinou chutí, chutí soli, je tato nauka proniknuta jen jedinou chutí, chutí osvobození.“

(3) Osoby hlásící se k náboženské společnosti jsou toho přesvědčení, že k naplnění hlavního poslání Théravádového buddhismu je nutné udržet Buddhovo učení pokud možno v původní podobě tak, jak jej Buddha vyučoval. Théravádoví buddhisté tak činí zejména dodržováním etických pravidel (síla), pravidel mnišské disciplíny (vinaji), podporou mnišského společenství (bhikkhu-sangha nebo případně bhikkhuní-sangha), studiem Buddhova učení (Dhammy) a praktikováním cvičebních metod kultivace mysli (bhávaná).

(4) Buddhovi následovníci se tradičně dělí do čtyř skupin (parisá): mniši (bhikkhu), mnišky (bhikkhuní), laici (upásaka) a laičky (upásiká). Osoby hlásící se k Théravádovému buddhismu jsou přesvědčeny, že Buddha zřídil mnišské společenství jako instituci, jež nejlépe zajišťuje podmínky pro uskutečnění duchovní cesty vedoucí k plnému osvobození od strasti (nibbána). Hlavní poslání Théravádového buddhismu je proto naplňováno i vytvořením hmotných a společenských podmínek pro to, aby tento ušlechtilý život mohlo v České republice vést co nejvíce osob, které cítí potřebu zcela se oddat studiu a praxi Dhammy. Tímto se nikterak nevyklučuje možnost vést plnohodnotný duchovní život i mimo řeholní nebo jiné obdobné instituce.

Čl. 3

Základní články nauky (víry) náboženské společnosti

Základní články nauky Théravádového buddhismu lze vyjádřit čtyřmi ušlechtilými pravdami obsaženými v Dhammacakkappavattana-suttě (Rozpravě o roztočení kola zákona), první Buddhově rozpravě, v níž formuloval základy svého učení. Čtyři ušlechtilé pravdy jsou:

1. Pravda o strasti (dukkham-arijasaččam): Navzdory štěstí a radosti, jež lze v životě zakoušet, je ve své podstatě život všech bytostí neuspokojivý a strastiplný, jelikož bez výjimky všichni podléhají zrození, stárnutí, nemoci, smrti, zármutku, nespokojenosti, bolesti, neštěstí a nepohodlí. Strastné je spojení s tím, co je nepříjemné, odloučení od toho, co je příjemné, a nezískání toho, co si přejí získat.
2. Pravda o vzniku strasti (dukkhasamudajam-arijasaččam): Příčinou strasti je žádostivost vedoucí k zachování života a ke znovuzrození, tedy žádostivost po smyslových rozkoších, po bytí a po nebytí.
3. Pravda o ustání strasti (dukkhaniródham-arijasaččam): Strasti je možné učinit konec úplným zničením a zaniknutím právě této žádostivosti, jejím opuštěním a zanecháním, osvobozením se a neulpíváním na ní.
4. Pravda o cestě vedoucí k ukončení strasti (dukkha-niródhagáminí-patipadá-arijasaččam): Touto cestou je ušlechtilá osmičlenná stezka (arija-athangika-magga), totiž správný názor (sammá-ditthi), správný úmysl (sammá-sankappa), správné mluvení (sammá-váčá), správné jednání (sammá-kammanta), správné živobyčí (sammá-adživa), správné úsilí (sammá-vájáma), správná bdělost (sammá-sati) a správné soustředění (sammá-samádhi).

Čl. 4

Tři klenoty a přijetí Trojího útočiště

(1) Osoby hlásící se k Théravádovému buddhismu jsou přesvědčeny, že čtyři ušlechtilé pravdy jako první v dějinách lidstva plně pochopil a poznal Buddha a motivován nesmírným soucitem předával znovuobjevenou Dhammu všem, kteří projeví zájem učení naslouchat. S šířením Dhammy záhy vznikla skupina Buddhovým žáků, kteří stejně jako on osobně pochopili čtyři ušlechtilé pravdy, jinými slovy dosáhli probuzení (bódhi) poznáním stavu bezsmrtnosti (nibbána). Vznikla tak sangha, společenství probuzených žáků Buddha. Buddha, Dhamma a Sangha jsou nazývány jako Tři klenoty (Tiratana) symbolizující základní pilíře Buddhova učení. Zároveň představují Trojí útočiště (Tisarana), k němuž se s důvěrou vztahují osoby hlásící se k Théravádovému buddhismu.

(2) Osobou hlásící se k Théravádovému buddhismu se každý stává na základě svého vlastního vnitřního rozhodnutí, které není nutné projevovat jakýmkoli formálním způsobem. Přesto, pokud si kdokoli přeje své vnitřní přesvědčení formálně vyjádřit, může před skupinou mnichů nebo i jednotlivým mnichem Théravádového buddhismu přijmout Trojí útočiště pronesením veršů v jazyce páli uvedenými v příloze č. 1 tohoto základního dokumentu.

(3) Přijetí Trojího útočiště nikoho nezavazuje k jakýmkoli povinnostem, jedná se pouze o vyjádření vlastního vnitřního přesvědčení. Nikdo nemůže být jakýmkoli způsobem nucen, aby Trojí útočiště přijal, musí se jednat o svobodný a vážný projev vlastní vůle. Přijetí Trojího útočiště nikterak nevyklučuje to, aby se osoba hlásila k jiné náboženské společnosti nebo církvi, pokud není mnichem.

ČÁST TŘETÍ SÍDLO A ORGÁNY THÉRAVÁDOVÉHO BUDDHISMU

Čl. 5

Sídlo náboženské společnosti

Sídlo Théravádového buddhismu je: U Zámečku 1666, 530 03 Pardubice.

Čl. 6

Orgány náboženské společnosti

(1) Théravádový buddhismus je spravován těmito orgány:

- a) rada starších (dále také jako „rada“),
- b) předseda rady starších (dále také jako „předseda“) nebo jeho zástupce,
- c) sekretář a
- d) shromáždění nejstarších (dále také jako „shromáždění“).

(2) Není-li dále stanoveno jinak, členství v orgánech náboženské společnosti vzniká jmenováním nebo volbou s výjimkou mahathérů, kteří se stávají členy shromáždění nejstarších dosažením dvacáté vassa. Členství v orgánech náboženské společnosti zaniká smrtí, odstoupením, odvoláním nebo společně s ukončením nebo zánikem mnišství, přičemž odvolat lze jen jmenované nebo volené členy orgánů s výjimkou předsedy rady starších. Zánikem nebo ukončením mnišství zaniká členství pouze v těch orgánech, jejichž členy jsou mniši.

Čl. 7

Statutární orgány a nakládání s majetkem náboženské společnosti

(1) Statutárními orgány Théravádového buddhismu jsou předseda, jeho zástupce a sekretář.

(2) V právních jednáních, jejichž předmětem je plnění, hodnota, závazek či majetková dispozice přesahující 1 000 000,- Kč (slovy jeden milion korun českých) nebo při udělení plné moci jedná a podepisuje společně předseda se sekretářem nebo v nepřítomnosti předsedy jeho zástupce společně se sekretářem. V ostatních věcech předseda, jeho zástupce a sekretář jednají a podepisují samostatně. Převod nebo zatížení nemovitých věcí ve vlastnictví náboženské společnosti musí předem schválit rada starších.

(3) Oprávněn nakládat s majetkem náboženské společnosti je v souladu s odst. 3 předseda nebo jeho zástupce a sekretář. Právnícké osoby náboženské společnosti hospodaří se svým majetkem samostatně, přičemž s majetkem řeholní instituce je oprávněn nakládat její představený a s majetkem chrámu jeho duchovní správce, nestanoví-li statut řeholní instituce nebo chrámu jinak.

Čl. 8 Rada starších

(1) Rada starších je nejvyšším orgánem náboženské společnosti.

(2) Členem rady se může stát jen mnich s nejméně deseti vassa (théra).

(3) Členem rady je předseda, thérové, volení postupem dále stanoveným. Jiného člena rady může předseda odvolat pouze se souhlasem nadpoloviční většiny všech členů shromáždění nejstarších, a to jen pokud se člen rady déle jak rok bez závažného důvodu neúčastnil činnosti rady nebo pokud závažně nebo opakovaně porušil povinnosti vyplývající z tohoto základního dokumentu, vnitřních nebo právních předpisů. Člen rady může odstoupit, přičemž jeho členství zaniká dnem, kdy své odstoupení oznámil předsedovi.

(4) Rada starších je kolektivním orgánem a počet jejích členů je nejvýše jedenáct.

(5) Členové rady starších jsou voleni fyzickými osobami, jež jsou členy právnických osob podle čl. 28 odst. 2. Není-li dosaženo nejvyššího povoleného počtu členů rady nebo uvolní-li se místo dosavadního člena rady, může kterákoliv fyzická osoba dle věty první podat návrh na volbu nového člena rady předsedovi nebo v době jeho nepřítomnosti místopředsedovi či tajemníkovi správní rady Asociace théravádových buddhistů, z. s., (dále společně jen „předseda asociace“). Pokud jsou splněny podmínky stanovené pro vznik členství v radě starších, předseda asociace je povinen do jednoho měsíce od přijetí návrhu na jeho volbu svolat shromáždění všech fyzických osob dle věty první nebo jim odeslat výzvu k volbě navrženého člena rady prostřednictvím prostředků komunikace na dálku. Pokud navržený člen rady nesplňuje podmínky stanovené pro členství v radě starších, předseda asociace do jednoho měsíce od přijetí návrhu navrhovateli sdělí důvody nepřijetí jeho návrhu. Svolání a zasedání shromáždění fyzických osob dle věty první se řídí postupem stanoveným pro svolávání a zasedání sněmu Asociace théravádových buddhistů, z. s. Volba členů pomocí prostředků komunikace se řídí postupem podle odst. 7. Usnesení o volbě člena rady starších je přijato na základě souhlasu nadpoloviční většiny přítomných fyzických osob dle věty první nebo nadpoloviční většiny všech fyzických osob dle věty první, probíhá-li hlasování prostřednictvím prostředků komunikace na dálku.

(6) Zasedání rady svolává předseda nebo jiný člen rady s nejvyšším počtem vassa. Radě předsedá předseda nebo v době jeho nepřítomnosti přítomný člen rady s nejvyšším počtem vassa. Předseda může přenechat předsedání radě přítomnému členovi s nejvyšším počtem vassa.

(7) Rada je usnášeníschopná, sejdou-li se alespoň tři její členové, a usnáší se hlasováním zpravidla na svém zasedání. Rada se schází dle potřeby, minimálně však jednou ročně. Rada se může usnést též hlasováním mimo zasedání s použitím prostředků komunikace na dálku, v tom případě je usnesení přijato, vysloví-li se pro jeho přijetí většina všech členů rady. Prostředky komunikace na dálku jsou zejména telefon, elektronická pošta či jiné obdobné nástroje internetové komunikace, poštovní zásilka, kurýr nebo zprostředkování komunikace prostřednictvím ustanoveného posla. Zahájit hlasování mimo zasedání může předseda nebo člen s nejvyšším počtem vassa tím, že doručí všem členům rady návrh usnesení a stanoví lhůtu pro uplatnění hlasů, nejméně však třídní. Zasedání rady je veřejné, pokud svolavatel jejího zasedání nebo rada nejpozději na začátku zasedání nerozhodne jinak. Návrhy radě k projednání může podávat jen předseda, členové rady, zástupce předsedy, sekretář, shromáždění nejstarších, statutární orgány právnických osob náboženské společnosti podle čl. 12 a dále statutární orgány právnických osob, jejichž statut byl schválen podle čl. 28 odst. 2, ty však mohou podávat pouze návrhy netýkající se otázek mnišských řádových pravidel.

(8) Rada starších:

a) volí předsedu na dobu neurčitou,

- b) schvaluje změny tohoto základního dokumentu,
- c) schvaluje vnitřní předpisy náboženské společnosti (dále také jako „vnitřní předpisy“),
- d) rozhoduje o vnitřních otázkách mnišského společenství dle mnišských řádových pravidel,
- e) svým usnesením stvrzuje porušení pravidla páradžika, přičemž v usnesení určí okamžik, kdy došlo v souvislosti s porušením pravidla páradžika k ukončení mnišství,
- f) rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí o ukončení noviciátu nebo proti rozhodnutí o ukončení činnosti duchovního podle čl. 14 odst. 1 písm. e),
- g) schvaluje převod nemovitostí ve vlastnictví náboženské společnosti,
- h) volí členy svých poradních komisí, přičemž členy těchto komisí mohou být i osoby, které nejsou členy rady,
- i) schvaluje rozpočet na následující rok, předkládaný sekretářem,
- j) schvaluje závěrečný účet náboženské společnosti, předkládaný sekretářem,
- k) schvaluje zprávu o činnosti náboženské společnosti, předkládanou předsedou,
- l) rozhoduje ve všech záležitostech, které nejsou svěřeny ostatním orgánům náboženské společnosti a
- m) plní další úkoly, které stanoví tento základní dokument.

(9) Kterákoli osoba hlásící se k Théravádovému buddhismu, jejíž práva a povinnosti jsou usnesením rady dotčeny, může do jednoho měsíce od seznámení s příslušným usnesením rady, nejdéle však do devíti měsíců od jeho vydání požádat shromáždění nejstarších o vydání závazného stanoviska k usnesení, pokud se jedná o

- a) usnesení, proti jehož přijetí hlasoval alespoň jeden z členů rady,
- b) usnesení, kterým byla zrušena právnická osoba náboženské společnosti podle čl. 12, a zároveň osoba, která žádá o vydání závazného stanoviska, před vydáním usnesení nevyslovila souhlas se zrušením právnické osoby náboženské společnosti, nebo
- c) usnesení stvrzující porušení pravidla páradžika.

(10) Shromáždění nejstarších žádost odmítne nebo na základě žádosti vydá pouze doporučující stanovisko, pokud

- a) žadatel není osobou hlásící se k Théravádovému buddhismu,
- b) usnesením rady nebyla dotčena práva a povinnosti žadatele,
- c) není splněna žádná z podmínek podle odst. 9 písm. a) až c), nebo
- d) se jedná o opakovanou žádost v téže věci a rada starších ve svém novém usnesení respektovala názor shromáždění vyjádřený v jeho závazném stanovisku.

(11) Shromáždění nejstarších může na základě žádosti podle odst. 9 nejdéle do jednoho roku od vydání usnesení rady svým stanoviskem nařídít radě, aby věc znovu projednala, pokud její

- a) usnesení porušuje právní předpisy, tento základní dokument nebo vnitřní předpisy,
- b) usnesení bylo přijato na zasedání rady, které nebylo svoláno řádným způsobem, nebo přijato prostřednictvím prostředků komunikace na dálku, aniž by byli předem vyzumeni všichni členové rady, nebo
- c) usnesení porušuje etická pravidla podle čl. 13 nebo pravidla mnišské disciplíny.

(12) Pokud shromáždění nejstarších zjistí, že usnesení rady netrpí žádnými vadami,

vydá souhlasné stanovisko k usnesení. Zjistí-li však shromáždění, že usnesení rady trpí jinými vadami, než jsou uvedeny v odst. 11, může k usnesení vydat pouze doporučující stanovisko, které není pro radu závazné.

(13) Na základě závazného stanoviska shromáždění podle odst. 11 nejdéle do jednoho měsíce od jeho doručení rada věc znovu projedná a vydá nové usnesení, jímž své předchozí usnesení zruší, změní nebo potvrdí, přičemž je povinna respektovat názor shromáždění vyjádřený ve stanovisku. V téže věci lze znovu požádat o vydání nového závazného stanoviska jen k usnesení rady, které nerespektovalo názor shromáždění nejstarších.

Čl. 9

Předseda rady starších

(1) Předsedu rady starších volí na dobu neurčitou rada starších nejméně dvoutřetinovou většinou všech svých členů. Předseda je neodvolatelný a jeho funkce zaniká jen ukončením či zánikem jeho mnišství nebo jeho odstoupením. Odstoupením zaniká předsedova funkce dnem, kdy své odstoupení oznámil členovi rady s nejvyšším počtem vassa.

(2) Předseda je statutárním orgánem Théravádového buddhismu.

(3) Předseda:

- a) jedná za náboženskou společnost v souladu s čl. 7 odst. 2,
- b) rozhoduje ve všech záležitostech náboženské společnosti, nejedná-li se o záležitosti vyhrazené radě,
- c) svolává zasedání rady,
- d) předkládá radě návrhy vnitřních předpisů ke schválení,
- e) připravuje podklady pro jednání rady,
- f) předává radě společně se svým vyjádřením odvolání proti rozhodnutí o ukončení noviciátu nebo proti rozhodnutí o ukončení činnosti duchovního dle čl. 14 odst. 1 písm. e),
- g) podává návrhy podle zákona o církvích a náboženských společnostech,
- h) plní další úkoly, které stanoví tento základní dokument nebo vnitřní předpisy.

(4) V době nepřítomnosti zastupuje předsedu v jednáních podle odst. 3 písm. a) jeho zástupce, v ostatních věcech podle odst. 3 písm. b) až h), a to jen pokud se týkají vnitřních záležitostí náboženské společnosti, jej zastupuje člen rady s nejvyšším počtem vassa.

(5) Svého zástupce jmenuje předseda se souhlasem rady na dobu neurčitou. Předseda jej také se souhlasem rady může odvolat. Zástupcem předsedy může být jen théra s výjimkou prvních deseti let ode dne registrace náboženské společnosti, kdy se zástupcem předsedy může stát i mnich s nižším počtem vassa. Zástupce předsedy může odstoupit, přičemž jeho funkce zaniká dnem oznámení odstoupení předsedovi. Jeho funkce zaniká též okamžikem, kdy došlo k zániku nebo ukončení jeho mnišství. Zástupce předsedy je statutárním orgánem Théravádového buddhismu.

Čl. 10

Sekretář

(1) Sekretář je jmenován předsedou na dobu neurčitou. Předsedou může být také odvolán pro závažné nebo opakované porušení povinnosti vyplývající z tohoto základního dokumentu, vnitřních předpisů nebo právních předpisů. Pokud sekretář porušil výše uvedenou povinnost a předseda jej přesto neodvolá, může rada starších vyzvat předsedu, aby tak ve stanovené lhůtě učinil. Pokud předseda sekretáře neodvolá ani ve stanovené lhůtě, může tak učinit rada sama. Odstoupí-li sekretář, jeho funkce zaniká dnem, kdy své odstou-

pení oznámil předsedovi.

(2) Sekretářem se může stát pouze osoba hlásící se k Théravádového buddhismu, jež není novicem nebo mnichem a která je starší 21 let. S výjimkou prvních deseti let ode dne registrace náboženské společnosti se musí hlásit k Théravádovému buddhismu nejméně po dobu deseti let.

(3) Sekretář zajišťuje každodenní chod náboženské společnosti jak po právní, tak po ekonomické stránce, je proto vedoucím kanceláře náboženské společnosti, a dále:

- a) jedná za náboženskou společnost v souladu s čl. 7 odst. 2,
- b) připravuje podklady pro jednání rady starších, požádá-li jej o to předseda,
- c) podává návrhy podle zákona o církvích a náboženských společnostech,
- d) uzavírá pracovní a jiné obdobné smlouvy se zaměstnanci náboženské společnosti,
- e) plní další úkoly, které stanoví tento základní dokument nebo vnitřní předpisy.

(4) Sekretář se řídí pokyny předsedy nebo jeho zástupce. Pravidelně o své činnosti informuje předsedu nebo jeho zástupce a na vyzvání i radu nebo shromáždění.

Čl. 11

Shromáždění nejstarších

(1) Shromáždění nejstarších je kontrolním a revizním orgánem náboženské společnosti.

(2) Shromáždění nejstarších je kolektivním orgánem a počet jeho členů není omezen.

(3) Členem shromáždění jsou maháthérové (mniši s nejméně dvaceti vassa), kteří se stanou jeho členy v den, kdy dosáhli dvacáté vassa. Člen shromáždění může odstoupit, přičemž jeho členství zaniká dnem, kdy své odstoupení oznámil předsedovi rady starších. Pokud člen shromáždění odstoupí, nemůže se znovu stát členem shromáždění. Člen shromáždění je neodvolatelný a jeho funkce zaniká jen jeho odstoupením, smrtí nebo společně se zánikem nebo ukončením jeho mnišství. Pokud je člen shromáždění zvolen členem rady starších, jeho členství ve shromáždění se pozastavuje po dobu jeho členství v radě.

(4) Shromáždění je usnášeníschopné, sejdou-li se alespoň tři jeho členové, a usnáší se hlasováním zpravidla na svém zasedání. Shromáždění se schází dle potřeby, přičemž svolat jeho zasedání může kterýkoliv člen shromáždění. Zasedání shromáždění předsedá přítomný člen s nejvyšším počtem vassa. Shromáždění se může usnést též hlasováním mimo zasedání s použitím prostředků komunikace na dálku za stejných podmínek jako rada starších s tím rozdílem, že hlasování může zahájit kterýkoliv člen shromáždění. Zasedání shromáždění je veřejné, pokud svolavatel jeho zasedání nebo přítomný člen s nejvyšším počtem vassa nejpozději při zahájení zasedání nerozhodne jinak.

(5) Pro účely doručování se dokument považuje za doručený shromáždění okamžikem jeho předání členovi shromáždění s nejvyšším počtem vassa, pokud shromáždění ve svém jednacím řádu neurčí jinou osobu, které má být doručováno.

(6) Shromáždění nejstarších:

- a) může se vyjadřovat k činnostem všech orgánů náboženské společnosti a z vlastní iniciativy nebo na základě podnětu vydávat doporučující stanoviska ke zlepšení jejich činnosti,
- b) na základě žádosti vydává závazná stanoviska k usnesení rady starších za podmínek stanovených tímto základním dokumentem,
- c) podává radě starších návrhy k projednání,

- d) vyjadřuje se k rozpočtu a závěrečnému účtu náboženské společnosti,
- e) vyjadřuje se ke zprávě o činnosti náboženské společnosti,
- f) vyjadřuje souhlas s odvoláním člena rady starších předsedou rady za podmínek stanovených tímto základním dokumentem,
- g) volí členy svých poradních komisí, přičemž členy těchto komisí mohou být i osoby, které nejsou členy shromáždění,
- h) plní další úkoly, které stanoví tento základní dokument.

(7) Maháthérovi, který dlouhodobě nepobývá v České republice, avšak se zasloužil o rozvoj Théravádového buddhismu v České republice, může shromáždění udělit čestné členství ve shromáždění nejstarších. Čestný člen shromáždění má stejná práva jako kterýkoliv jiný člen shromáždění, může se účastnit jeho zasedání, hlasovat a podávat návrhy k projednání. Čestný člen shromáždění je považován za duchovního náboženské společnosti podle čl. 14 odst. 1 písm. a). Čestné členství ve shromáždění zaniká smrtí čestného člena nebo zánikem či ukončením jeho mnišství.

Čl. 12

Právnícké osoby náboženské společnosti

(1) Podle § 15a odst. 1 zákona o církvích a náboženských společnostech budou navrhovány k evidenci níže uvedené právnícké osoby, které zřizuje rada starších usnesením přijatým nadpoloviční většinou všech členů rady:

- a) mnišský řád (nikája),
- b) klášter (vihára), který může být podřízen mnišskému řádu jako jeho samostatná organizační jednotka, a
- c) chrám, který musí být podřízen mnišskému řádu nebo klášteru jako jeho samostatná organizační jednotka, nejedná-li se o chrám podřízený přímo předsedovi,

(dále společně také jako „právnícké osoby náboženské společnosti“).

(2) Mnišský řád a klášter jsou řeholními institucemi Théravádového buddhismu, přičemž členy mnišských řádů mohou být jen mniši a klášterů mniši a novicové. V záležitostech týkajících se vlastních řeholních institucí jsou jejich představení oprávněni podávat návrhy podle zákona o církvích a náboženských společnostech.

(3) Podrobnosti své vnitřní organizace a způsob jednání za právníckou osobu si stanoví právnícké osoby náboženské společnosti ve svém statutu, jenž schvaluje jako vnitřní předpis rada starších svým usnesením. Přijetím usnesení rady starších, jímž je schválen statut právnícké osoby, je právnícká osoba náboženské společnosti zřízena. V usnesení podle předchozí věty jmenuje rada starších prvního statutárního zástupce zřizované právnícké osoby. Neobsahuje-li statut právnícké osoby náboženské společnosti způsob ustanovování a odvolávání jejích dalších statutárních zástupců, stanoví jej rada starších ve svém usnesení. Řeholní instituce též ve svých statutech upraví v souladu s tímto základním dokumentem a vnitřními předpisy podrobnosti ohledně práv a povinností svých řeholníků.

(4) Statutárním orgánem mnišského řádu a kláštera je jeho představený. Mnišské řády a kláštery si ve svých statutech upraví podrobnosti ohledně způsobu vzniku a zániku členství ve svých statutárních orgánech, mohou upravit odlišně i pojmenování svých statutárních orgánů. Statutárním orgánem chrámu je jeho duchovní správce, kterým může být jmenován jen duchovní náboženské společnosti podle čl. 14 odst. 1. Chrám musí být podřízen mnišskému řádu, klášteru nebo přímo předsedovi. Duchovní správce chrámu je povinen řídit se pokyny představeného svého mnišského řádu nebo kláštera, jenž též duchovního správce jmenuje a odvolává, pokud statut příslušného kláštera nestanoví jinak. Duchovní

správce chrámu podřízeného přímo předsedovi se řídí pokyny předsedy, který jej jmenuje a též odvolává se souhlasem nejméně dvoutřetinové většiny všech členů rady starších, přičemž podrobnosti upraví statut chrámu. Duchovní správce chrámu není oprávněn podávat návrhy podle zákona o církvích a náboženských společnostech.

(5) Mnišský řád může rada starších zrušit jen na základě návrhu představeného zrušovaného mnišského řádu, a to se souhlasem nejméně dvoutřetinové většiny všech členů rady starších a nejméně dvoutřetinové většiny všech mnichů, kteří jsou členy zrušovaného mnišského řádu. Zrušením mnišského řádu se zrušují i všechny kláštery a chrámy, jež jsou mu podřízeny.

(6) Klášter může rada starších zrušit jen na základě návrhu představeného zrušovaného kláštera, a to jen se souhlasem nejméně dvoutřetinové většiny všech členů rady starších a nejméně dvoutřetinové většiny všech mnichů, kteří jsou členy zrušovaného kláštera. Zrušením kláštera se zrušují i všechny chrámy, jež jsou mu podřízeny.

(7) Chrám podřízený mnišskému řádu nebo klášteru může zrušit představený řeholní instituce, jíž je chrám podřízen, přičemž podrobnosti upraví statut chrámu. Chrám podřízený přímo předsedovi může zrušit jen předseda na návrh duchovního správce zrušovaného chrámu, a to jen se souhlasem nejméně dvoutřetinové většiny všech členů rady starších a nejméně dvoutřetinové většiny všech duchovních, kteří jsou členy zrušovaného chrámu.

(8) Kterákoli právnická osoba náboženské společnosti může být zrušena radou starších na návrh předsedy nebo v jeho nepřítomnosti člena rady s nejvyšším počtem vassa, jestliže nejméně po dobu pěti let nevyvíjí jakoukoli činnost a pokud s návrhem na zrušení vysloví souhlas nejméně dvoutřetinová většina všech členů rady.

(9) Jestliže právnická osoba náboženské společnosti soustavně svou činností hrubě porušuje dobré mravy nebo veřejný pořádek, na návrh předsedy nebo v jeho nepřítomnosti člena rady s nejvyšším počtem vassa může být zrušena radou starších, avšak jen se souhlasem všech jejích členů.

(10) Rada starších ve svém usnesení o zrušení právnické osoby náboženské společnosti určí právního nástupce zaniklé právnické osoby. Pokud statut právnické osoby upravuje určení právního nástupnictví po jejím zániku, je tento postup pro radu starších závazný.

(11) Návrh na evidenci právnických osob náboženské společnosti a změn v jejich evidenci předkládá Ministerstvu kultury předseda nebo sekretář a ohledně vlastní řeholní instituce i její představený.

ČÁST TŘETÍ

ZPŮSOB USTANOVOVÁNÍ A ODVOLÁVÁNÍ DUCHOVNÍCH A SEZNAM OZNAČENÍ DUCHOVNÍCH POUŽÍVANÝCH V NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI

Čl. 13

Etická pravidla jako základ výcviku mysli

(1) Každý může dobrovolně přijmout jako základ kultivace prospěšných kvalit mysli pět pravidel (pañča-síla) uvedených v příloze č. 2 tohoto základního dokumentu.

(2) Pokud si osoba hlásící se k náboženské společnosti, která je laickým následovníkem nebo následovnicí (dále také společně jako „laický následovník“), přeje přiblížit se řeholnímu způsobu života může dočasně přijmout osm pravidel (attha-síla) uvedených v příloze č. 3 tohoto základního dokumentu.

(3) Laičtí následovníci dle tradice théravádového buddhismu mohou formálně přijmout a následně obnovovat pět nebo osm pravidel v přítomnosti alespoň jednoho mnicha.

Pravidla jsou přijímána na základě dobrovolného rozhodnutí, jejich dodržování je záležitostí vnitřního svědomí a nelze jejich porušení jakýmkoli způsobem trestat. Jejich porušením laický následovník nepřestává být osobou hlásící se k Théravádovému buddhismu. Vhodnou příležitostí pro formální přijetí etických pravidel jsou dny upósatha (dny úplňku a novoluní).

(4) Základem duchovního života v řeholních institucích Théravádového buddhismu je dodržování deseti pravidel (dasa-síla) uvedených v příloze č. 4 tohoto základního dokumentu. Tato pravidla jsou povinni dodržovat řeholníci Théravádového buddhismu, jimiž jsou novic (samanéra) a mnich (bhikkhu).

Čl. 14

Seznam používaných označení duchovních

(1) Duchovními Théravádového buddhismu jsou:

- a) mnich (bhikkhu),
- b) novic (samanéra),
- c) laik nebo laička žijící v klášteře, případně i laický bratr nebo laická sestra (anagárika/á, dále společně také jako „laik žijící v klášteře“),
- d) pomocník nebo pomocnice (kapijja-káraka/á, dále společně jako „pomocník“) a
- e) duchovní jmenovaný nebo jmenovaná předsedou k výkonu další duchovenské služby v náboženské společnosti (dále také jako „jmenovaný duchovní“), vyžaduje-li to zájem náboženské společnosti. V rozhodnutí o jeho jmenování uvede předseda, zda je duchovní jmenován na dobu neurčitou nebo určitou, obsah jeho duchovenské činnosti, doporučené pojmenování jmenovaného duchovního a další podrobnosti týkající se výkonu jeho činnosti a počtu dodržovaných pravidel, přičemž jmenovaný duchovní musí dodržovat nejméně pět pravidel podle přílohy č. 2 tohoto základního dokumentu. Porušuje-li jmenovaný duchovní hrubě nebo soustavně jím přijatá pravidla, může předseda rady rozhodnout o ukončení jeho činnosti. Dnem vydáním rozhodnutí o ukončení činnosti jmenovaného duchovního přestává být jmenovaný duchovní duchovním náboženské společnosti, pokud se proti rozhodnutí neodvolal. Proti rozhodnutí o ukončení své činnosti se může jmenovaný duchovní odvolat k radě starších postupem podle čl. 17 odst. 5. Za podmínek dle čl. 16 odst. 5 může jmenovaný duchovní svou činnost kdykoliv ukončit sdělením tohoto úmyslu předsedovi, nestanoví-li se v rozhodnutí předsedy o jeho jmenování jinak.

(2) Jen mniši a novicové podle písm. a) a b) předchozího odstavce jsou zároveň řeholníky náboženské společnosti, a tudíž členy řeholních institucí náboženské společnosti.

(3) Sekretář vede seznam duchovních a řeholníků náboženské společnosti. Seznam je veřejně přístupný a každý je do něj oprávněn nahlédnout. Požádá-li duchovní nebo řeholník o nezveřejnění některých nebo všech svých osobních údajů, sekretář příslušné údaje ve veřejném seznamu neuvede nebo znemožní jejich čitelnost tak, aby nebylo možné zjistit skutečné údaje.

(4) Rada starších může vnitřním předpisem upravit způsob vydávání a podobu průkazu duchovního náboženské společnosti.

(5) Pokud se osoba stala duchovním nebo řeholníkem v jiné théravádové náboženské společnosti, může se stát duchovním nebo řeholníkem Théravádového buddhismu na základě rozhodnutí předsedy, aniž by bylo nutné podstupovat ceremonie stanovené v tomto základním dokumentu. Pokud je mnich, který přijal mnišskou ordinaci v jiné théravádové náboženské společnosti, zvolen členem voleného orgánu Théravádového buddhismu, stává se duchovním a řeholníkem Théravádového buddhismu dnem svého zvolení, aniž by muselo být vydáno rozhodnutí dle předchozí věty.

Čl. 15 Pomocník

(1) Pomocník pečuje o potřeby řeholníků po hmotné stránce tak, že darované věci, které řeholník není oprávněn dle řádových pravidel přijmout, učiní pro něj přijatelnými. Zejména přijímá od dárců finanční dary, jež v souladu s dárcovým přáním používá pro zajištění hmotných potřeb řeholníků.

(2) Pomocníkem se může stát osoba starší osmnácti let, mužského i ženského pohlaví, která je bezúhonná a hlásí se k Théravádovému buddhismu. Pomocník dodržuje alespoň pět pravidel. Pomocník může být přiřazen ke klášteru, mnišskému řádu nebo k jednotlivému mnichovi. Pomocníkem se stává každý v okamžiku, kdy přijme alespoň pět pravidel před představeným příslušné řeholní instituce, jedná-li se o pomocníka mnišského řádu nebo kláštera, nebo před mnichem, jedná-li se o pomocníka jednotlivého mnicha, a to s úmyslem vykonávat funkci pomocníka. Mnich udělující pravidla musí s přijetím za pomocníka vyslovit svůj souhlas.

(3) Porušuje-li pomocník hrubě nebo soustavně pět etických pravidel může představený kláštera, mnišského řádu nebo jednotlivý mnich, k němuž je pomocník přiřazen, rozhodnout o ukončení činnosti pomocníka (dále také jako „rozhodnutí o ukončení činnosti“). Okamžikem, kdy rozhodnutí o ukončení činnosti bylo pomocníkovi sděleno, přestává být tento duchovním Théravádového buddhismu. Tím není dotčeno jeho právo být přijat za pomocníka v jiném klášteře, mnišském řádu nebo u jiného mnicha, případně opět i tam, kde doposud působil. Proti rozhodnutí o ukončení činnosti není přípustné odvolání.

(4) Pomocník může svou činnost kdykoli ukončit, a to sdělením svého úmyslu nebyt nadále pomocníkem představenému kláštera nebo mnišského řádu nebo mnichovi, k němuž je přiřazen. Okamžikem tohoto sdělení přestává být duchovním Théravádového buddhismu. Pomocníkem se každý může stát opakovaně.

(5) Pomocník by měl nosit oděv bílé barvy, nachází-li se v klášteře.

Čl. 16 Laik žijící v klášteře

(1) Pokud osoba hlásící se k Théravádovému buddhismu přijme osm pravidel v přítomnosti alespoň jednoho mnicha s úmyslem pobývat nadále trvale v klášteře nebo ve všech klášteřích mnišského řádu, stává se laikem žijícím v klášteře, pokud mnich udělující pravidla a zároveň představený příslušné řeholní instituce s přijetím této osoby za laického bratra či sestru vysloví souhlas. Udělí-li představený příslušné řeholní instituce svůj souhlas později než mnich udělující pravidla, je osoba považována za duchovního náboženské společnosti až v okamžiku udělení souhlasu představeného kláštera nebo mnišského řádu.

(2) Laikem žijícím v klášteře se může stát osoba mužského i ženského pohlaví. Pokud je mladší osmnácti let, musí mít souhlas svých rodičů nebo zákonného zástupce.

(3) Porušuje-li laik žijící v klášteře hrubě nebo soustavně osm pravidel, může jej představený kláštera vyloučit z kláštera, v němž laik žijící v klášteře v tu dobu pobývá. Dnem vyloučení z kláštera přestává být tato osoba duchovním Théravádového buddhismu. Tím není dotčeno její právo stát se laikem žijícím v klášteře opakovaně.

(4) Proti rozhodnutí o vyloučení z kláštera se lze do patnácti dnů ode dne seznámení s rozhodnutím odvolat buď k představenému mnišského řádu, je-li příslušný klášter součástí mnišského řádu, nebo k předsedovi rady starších, není-li klášter součástí mnišského řádu. Odvolání nemá odkladný účinek. Je-li odvolání vyhověno, v den, kdy je rozhodnutí o odvolání vyloučenému laikovi žijícímu v klášteře sděleno, stává se tento opět duchovním náboženské společnosti, aniž by musel znovu přijímat osm pravidel postupem podle odst. 1, nestanoví-li mnišský řád nebo klášter ve svém statutu jinak.

(5) Laik žijící v klášteře může svou činnost kdykoli ukončit, a to sdělením svého úmyslu nebýt nadále laikem žijícím v klášteře představenému kláštera, v němž pobývá. Okamžikem tohoto sdělení přestává být tato osoba duchovním Théravádového buddhismu. Laikem žijícím v klášteře se může každý stát opakovaně.

(6) Laik žijící v klášteře by měl nosit oděv bílé bary, přičemž jeho bílé roucho by se mělo kromě barvy podobat mnišskému rouchu. Mnišský řád nebo klášter může ve svém statutu upravit podrobnosti ohledně způsobu oblékání svých laických bratrů a laických sester.

Čl. 17 Novic

(1) Pokud si osoba hlásící se k Théravádovému buddhismu přeje stát se mnichem, musí strávit určenou dobu jako novic, aby prokázala, že oplývá dostatečnými osobnostními předpoklady. Mnišský řád nebo klášter může ve svém statutu stanovit minimální povinnou délku noviciátu.

(2) Novicem se osoba stává absolvováním ceremonie pabbadždžá (odchod do bezdomoví), kterou je oprávněn vykonat nejméně jeden théra.

(3) Žadatel o přijetí musí být mužského pohlaví, starší patnácti let, pokud rada neschválí svým usnesením přijetí mladšího žadatele, a musí mít souhlas svých rodičů nebo zákonného zástupce, je-li mladší osmnácti let.

(4) Novic musí dodržovat nejméně deset pravidel (dasa-síla). Pokud novic poruší deset pravidel, může théra, který jej ordinoval, nebo představený kláštera, jehož je novic členem, rozhodnout o ukončení jeho noviciátu. Tím není dotčeno jeho právo stát se novicem opakovaně.

(5) Proti rozhodnutí o ukončení noviciátu se lze do patnácti dnů od dne, kdy se s rozhodnutím novic seznámil, odvolat prostřednictvím předsedy k radě starších. Pokud se novic odvolá okamžitě, má odvolání odkladný účinek a je považován za novice až do dne, kdy o odvolání rozhodne rada starších. V opačném případě přestává být duchovním náboženské společnosti okamžikem, kdy se s rozhodnutím seznámil. Jestliže odvolání podá později a rada starších odvolání vyhoví, musí být znovu zopakována ceremonie pabbadždžá. Mnišský řád nebo klášter může ve svém statutu upravit odlišný postup.

(6) Každá osoba se stává novicem dobrovolně na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí a může proto kdykoli svůj noviciát ukončit. K ukončení noviciátu postačí odložit řeholní roucho s úmyslem nebýt nadále novicem. Okamžikem odložení řeholního roucha přestává být osoba duchovním Théravádového buddhismu. Každý se může stát novicem opakovaně, splní-li stanovené podmínky.

(5) Novic nosí podobné roucho jako mnich s tím rozdílem, že se nejedná o dvojité vnější roucho (sangháti).

Čl. 18 Mnich

(1) Pokud novic bezúhonným způsobem života v souladu s přijatými pravidly prokázal, že splňuje osobnostní předpoklady, může být za podmínek níže stanovených ordinován na mnicha, respektive přijat do mnišského společenství. Žadatel o mnišství musí být osobou mužského pohlaví, starší dvaceti let (počítáno od početí), musí mít souhlas svých rodičů, nesmí být uprchlý zločinec nebo zohavený za spáchaný trestný čin nebo zločin. Dále nesmí být do mnišského společenství přijat, pokud spáchal vraždu vlastního otce, vlastní matky, arahanta (plně probuzené osoby), znásilnil mnišku (bhikkhuní), porušil jedno pravidlo parádžika, způsobil rozštěpení ve společenství mnichů, pokud již předtím byl mnichem, a přestoupil na jiné náboženské vyznání, aniž by odložil mnišské roucho. Žadatel musí být

před přijetím vybaven trojím mnišským rouchem a almužní miskou.

(2) Mnich je volným překladem pálijského slova bhikkhu, které doslova znamená „ten, kdo žádá o almužnu“. Mnich žije z dobrovolných darů, nikoli však z žebrání, jelikož mnich nesmí nikoho obtěžovat žebráním. Mniši proto nejsou materiálně soběstační a nemohou žít odříznuti od zbytku společnosti. Buddha stanovil pravidla mnišské disciplíny tak, aby mnich musel být v každodenním styku s komunitou laických následovníků. Osoby hlásící se k Théravádovému buddhismu jsou toho přesvědčeni, že tento systém vzájemné provázanosti je již od počátku buddhismu prospěšný jak pro laiky, tak pro mnichy, a to rozvíjením pozitivních vlastností jako jsou zejména štědrost, soucit a ohleduplnost. Rozvíjení těchto kvalit pomáhá uchovávat duchovní zdraví společnosti.

(3) Mnichem se stává osoba absolvováním ceremonie upasampadá (přiblížení asketické tradici), kterou je oprávněno vykonat pět mnichů ve formálně vymezeném prostoru (símá). Žadatele přijímá mnich nazývaný upadždžhája (instruktor), jenž musí mít nejméně deset vassa.

(4) Mnich kromě deseti pravidel musí dodržovat soubor 227 pravidel, jež se nazývají pátimokkha a jsou obsaženy ve Vinaja-pitace (Koši disciplíny) pálijského kánonu, v části zvané Suttavibhanga (Rozbor textu). Další podrobnosti týkající se pravidel jsou obsaženy v druhé části Vinaja-pitaka zvané Khandhaka (Seskupení).

(5) Prvních pět let se mnich nazývá nava či navaka (nováček) a musí žít „v závislosti“ (nissaja) na zkušeném starším mnichovi, jímž může být buď jeho upadždžhája nebo jiný k tomu způsobilý mnich zvaný áčarija (učitel). Jejich vztah závislosti je jako vztah mezi otcem a synem, založeném na principu vzájemnosti, nikoli na bezmyšlenkové, slepé poslušnosti. Dalších pět let se mnich nazývá madždžhija (stojící uprostřed), je-li dostatečně zkušený, může být zproštěn „závislosti“. Po deseti letech se mnich nazývá théra (starší, v thajštině adžán), nežije již „v závislosti“, pokud jí nebyl zbaven dříve, a má-li proto dostatečné předpoklady, může přijímat nové mnichy a poskytovat jim vedení jakožto upadždžhája nebo áčarija.

(6) Každý mnich při svém přijetí obdrží mnišské jméno, jež bude nadále používat při výkonu duchovenské činnosti. Mniši jsou oslovováni uctivým pálijským výrazem bhanté (pane). Je možné používat i oslovení tradičně užívaná v théravádových zemích jako například thajské phra. Mniši, kteří jsou zasloužilými učiteli, jsou oslovováni pálijským výrazem áčarija (barmsky sajadó). Mniši s deseti vassa a více jsou oslovováni jako théra (thajsky adžán), s dvaceti a více vassa maháthéra.

(7) Každá osoba se stává mnichem dobrovolně na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí. Mnich nepřijímá žádné doživotní sliby a může proto kdykoli ze společenství mnichů vystoupit. K ukončení mnišství postačí odložit mnišské roucho s úmyslem nebýt nadále mnichem, přičemž mnišství zaniká okamžikem, kdy je tento úmysl oznámen jiné fyzické osobě schopné pochopit obsah takového oznámení a případně i následně dosvědčit. Okamžikem dle předchozí věty přestává být osoba duchovním Théravádového buddhismu. Pokud jsou splněny stanovené podmínky, každý se může stát mnichem opakovaně, avšak nejvýše sedmkrát.

(8) Mnich nosí dvojité vnější roucho (sanghāti). Mnišské roucho je obarveno jednotnou barvou většinou v odstínu teplých barev (zejména hnědé, okrové nebo šafránové roucho). Podrobnosti mohou být upraveny ve vnitřním předpisu náboženské společnosti nebo statutu řeholních institucí.

Čl. 19 Pátimokkha

(1) Přibližně každých čtrnáct dní, a to při úplňku a novu (upósatha), se musí všichni

mniši shromáždit k recitaci pátimokkhy, přičemž jeden mnich pátimókkhu recituje v jazyce páli za přítomnosti ostatních mnichů. Před recitací si mniši ve dvojicích vzájemně přiznají jakékoli provinění, jichž se měli dopustit. Jeden druhého se pak dotáže, zda své pochybení uznává jako pochybení, a pak ho vybidne, aby byl v budoucnu bedlivější.

(2) Žijí-li v daném období na jednom místě méně než čtyři mniši, pouze se vzájemně informují o své čistotě (párisuddhi) ohledně pátimokkhy.

(3) Pravidla, která pátimokkha obsahuje, se dělí do osmi skupin:

- a) párádžika (porážka), obsahující 4 pravidla,
- b) sanghádisésa (formální shromáždění), obsahující 13 pravidel,
- c) anijata (neurčité), obsahující 2 pravidla,
- d) nissaggiya pácittija (odevzdání a přiznání), obsahující 30 pravidel,
- e) pácittija (přiznání), obsahující 92 pravidel,
- f) pátidésanija (oznámení), obsahující 4 pravidla,
- g) sékhija (cvičení), obsahující 75 pravidel,
- h) adhikaraṇa-samatha (urovnávání sporů), obsahující 7 pravidel.

(4) Nejzávažnějším porušením pravidel je párádžika, jimiž jsou sexuální styk, krádež, vražda, falešné tvrzení o svých nadpřirozených schopnostech či duchovním poznání. Okamžikem jejich spáchání mnich přestává být mnichem. Mnišství zaniká okamžikem porušení pravidla párádžika, a to i když provinění bylo mnichovi prokázáno později. V tomto životě se již nikdy mnichem stát nemůže, může být pouze znovu novicem. Porušení pravidla párádžika stvrzuje rada starších svým usnesením, které má pouze deklaratorní účinek.

(5) Porušení pravidel sanghádisésa patří mezi závažnější prohřešky, nemají však za následek zánik mnišství. Mnich, jenž se jich dopustil, je na dobu šesti dní zbaven své seniority (ztrácí počet dosažených vassa), nesmí spát pod jednou střešou s ostatními mnichy, nemůže nikam chodit bez doprovodu dalších čtyř mnichů a každý den musí opakovat své provinění všem mnichům s ním žijícím v daném místě. Po odpykání tohoto období může být opět rehabilitován skupinou alespoň dvaceti mnichů. Jestliže mnich poruší pravidlo sanghádisésa a na území České republiky se nenachází dostatečný počet mnichů, je povinen z důvodu vlastní rehabilitace vycestovat do země s dostatečným počtem mnichů.

(6) Pravidla anijata obsahují pouze instrukce k posuzování pochybných případů.

(7) Pravidla nissaggiya pácittija se týkají případů, kdy mniši žádají laiky o různé předměty nevhodným způsobem, v nepřiměřeném množství, či je přechovávají příliš dlouhou dobu. Mnich musí toto provinění přiznat a dotčeného předmětu se vzdát, i když mu následně může být vrácen.

(8) Porušení pravidel pácittija musí být mnichem jen přiznáno.

(9) Porušení pravidel pátidésanija musí být mnichem předepsaným způsobem oznámeno.

(10) Pravidla sékhija by pouze měla být následována (neúcta vůči nim je však pochybení).

(11) Pravidla adhikaraṇa-samatha jsou pouze procedury k řešení sporů, obvinění a provinění uvnitř mnišského společenství.

(12) Pravidla pátimokkhy stanovil Buddha, proto dle Théravádového buddhismu není nikdo jiný oprávněn tato pravidla změnit nebo zrušit. Některá pravidla však připouštějí různý výklad a mohou být přizpůsobena rozdílným okolnostem, pokud jsou dodrženy metody výkladu pro tento účel stanovené Buddhou. Rada starších proto může vnitřním předpisem vy-

dávat závazná výkladová stanoviska k mnišským řádovým pravidlům. Rada starších též do pěti let ode dne registrace náboženské společnosti vydá jako vnitřní předpis celý text páti-mokkhy v přepisu do latinky s alespoň přibližným českým překladem.

Čl. 20

Vassa, Kathina a další významné slavnosti

(1) Vassa (období dešťů, v thajštině pansá) trvá čtyři měsíce přibližně od července do října. Přesné datum počátku a ukončení vassa je stanovováno pro každý kalendářní rok dle pravidel výpočtu obsažených ve Vinaja-pitace. Původně v Indii, zemi vzniku buddhismu, odpovídalo období dešťů, kdy nebylo vhodné, aby mniši cestovali. V zemích s netropickým klimatem je vassa nadále dodržováno podle mnišských řádových pravidel. Podle počtu prodělaných vassa se počítá délka trvání mnišského života, tzn. mnišská seniorita, která je významná zejména pro vztahy mezi mnichy navzájem a pro členství v některých orgánech náboženské společnosti.

(2) Během vassa se mnich musí zdržovat na jednom místě s výjimkou případů, jimiž je návštěva nemocných příbuzných, pozvání za účelem výkladu Dhammy, nejdéle však na sedm dní (sattáha). Pobyť na jednom místě je též možno přerušit, pokud mnichovi hrozí nebezpečí nebo nemůže-li mnich získat dostatečnou materiální podporu od laických následovníků, též i v případě, že je přemáhán touhou ukončit mnišský život a odložit roucho (tedy potřebuje duchovní podporu od společenství mnichů) nebo hrozí-li rozkol uvnitř společenství mnichů.

(3) Na konci vassa mniši společně vykonávají ceremonii paváraná (výzva či vybídnutí), kdy se nejprve všichni mniši formálním přiznáním očistí od svých provinění. Následně každý z mnichů vyzve ostatní, aby jej ze soucitu informovali o čemkoli nevhodném, čeho si všimli v jeho chování během předchozích tří měsíců, a poté vyjádří ochotu se polepšit. Den vykonání ceremonie paváraná je považován za dovršení vassa pro účely vzniku členství v orgánech náboženské společnosti.

(4) Pokud vassa společně strávilo alespoň pět mnichů, může se po jeho skončení konat slavnost Kathina (většinou konec října nebo začátek listopadu), při níž laičtí následovníci darují mnichům materiál na zhotovení nových mnišských rouch a případně i další vybavení potřebné pro mnišský život. Jedná se o jednu z nejdůležitějších slavností Théravádového buddhismu. Nepobývá-li během vassa na území České republiky více jak pět mnichů, může se slavnost Kathina konat, pokud vassa společně strávili alespoň dva mniši.

(5) Dalšími významnými slavnostmi Théravádového buddhismu, jenž jsou vhodnou příležitostí pro laické následovníky obdarovat společenství mnichů, jsou:

- a) Vésakha (Vesak), nejdůležitější svátek Théravádového buddhismu, jenž je oslavou dne Buddhova narození, probuzení a jeho vstupu do parinibbány a který se slaví během prvního úplňku v měsíci květnu,
- b) Mághá púdžá (Den Sanghy), připomínající spontánní shromáždění 1250 plně probuzených mnichů (arahantů) před Buddhou a slavící se během úplňku třetího lunárního měsíce (měsíc únor nebo březen),
- c) Asalha púdžá (Den Dhammy), jenž připomíná „roztočení kola Dhammy“, tj. pronesení první Buddhovy rozpravy o čtyřech ušlechtilých pravdách a který se slaví během úplňku osmého lunárního měsíce (většinou měsíc červenec).

Čl. 21

Řeholní instituce žen

(1) Buddha založil i společenství buddhistických mnišek (bhikkhuní-sangha). Mnišky měly od počátku svou vlastní páti-mokkhu obsahující 311 pravidel. Jelikož z důvodu poli-

tických událostí v raném středověku společenství mnišek v théravádě zaniklo, v současné době Théravádový buddhismus nenabízí ženám možnost života v řeholních institucích.

(2) S ohledem na současná reformní hnutí, jejichž cílem je obnovit v théravádě instituci mnišek, je i záměrem Théravádového buddhismu podílet se na uspokojivém vyřešení této situace. Z důvodu pozdější nezpochybnitelnosti instituce mnišek může dojít k obnovení ženských řeholních institucí v Théravádovém buddhismu jen na základě jednomyslného souhlasu všech členů rady starších nebo případně souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady za předpokladu, že zbývající členové rady nebudou hlasovat proti obnově a výslovně se vzdají svého práva hlasovat v této věci.

(3) Do přijetí změny základního dokumentu podle předchozího odstavce mohou ženy dobrovolně dodržovat pravidla Buddhou stanovená pro mnišky jako duchovní náboženské společnosti a věnovat se duchovnímu životu a duchovenské činnosti zejména jako členky chrámu podřízeného předsedovi.

ČÁST ČTVRTÁ ZAČLENĚNÍ DO STRUKTUR MIMO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY A VZTAHY S OSTATNÍMI NÁBOŽENSKÝMI SPOLEČNOSTMI A CÍRKVEMI

Čl. 22

Začlenění do struktur mimo území České republiky

(1) Théravádový buddhismus je součástí buddhistické školy théraváda, jež je většinovým náboženstvím v pěti asijských zemích a menšinovým náboženstvím v řadě dalších států. Théravádové školy v rámci právních rádu jednotlivých států tvoří samostatné, na sobě nezávislé organizace, které nikterak nezasahují do vnitřních záležitostí théravádové buddhistické školy jiného státu. Tyto nezávislé organizace vzájemně spolupracují v otázkách buddhistické nauky a mnišské disciplíny, což se uskutečňuje zejména pořádáním společných konferencí, koncilů, výměnou mnichů, vzájemnou ordinací mnichů či noviců a přijímáním mnichů z důvodu jejich rehabilitace po spáchání provinění sanghádisésa, nenachází-li se v dané zemi dostatečný počet mnichů.

(2) V souladu s předchozím odstavcem se náboženská společnost neváže výlučně na žádnou z théravádových škol působící mimo Českou republiku. Jiné théravádové školy zejména z Thajska, Myanmaru a Srí Lanky budou zdrojem pro řešení některých otázek mnišských řádových pravidel až do té doby, než bude v České republice pobývat dostatečný počet mnichů pro samostatné rozhodování v těchto věcech. Členové mnišských řádů z jiných zemí nebudou zasahovat do vnitřních záležitostí náboženské společnosti, pokud nejsou členy jejích orgánů.

Čl. 23

Vztahy s ostatními náboženskými společnostmi a církvemi

(1) V zájmu podpory šíření a rozvoje Buddhovy nauky a k naplňování svého poslání může Théravádový buddhismus vytvářet svazy s jinými buddhistickými náboženskými společnostmi.

(2) Pokud je to v souladu s Buddhovou naukou, může Théravádový buddhismus vytvářet svazy i s nebuddhistickými náboženskými společnostmi a církvemi, a to zejména za účelem výkonu duchovenské služby v nemocničních, vězeňských a jiných obdobných zařízeních.

(3) O začlenění do svazů podle odst. 1 a 2 rozhoduje rada starších svým usnesením. V těchto věcech jedná jménem náboženské společnosti s ostatními náboženskými společnostmi a církvemi pouze předseda, nikoli jeho zástupce nebo sekretář.

ČÁST PÁTÁ ZÁSADY HOSPODAŘENÍ

Čl. 24

Zásady hospodaření a zdroje příjmů

(1) Théravádový buddhismus nakládá se svým majetkem s péčí řádného hospodáře s vědomím cíle svého poslání a podle platného právního řádu České republiky.

(2) Zdrojem financování náboženské společnosti jsou způsoby financování vymezené v § 27 odst. 4 písm. b) až h) zákona.

(3) Podnikání nebo jiná výdělečná činnost může být za splnění podmínek stanovených právními předpisy jen vedlejší doplňkovou činností náboženské společnosti a právnických osob náboženské společnosti, a to v oblasti

- a) pronájmu, prodeje nebo půjčování vlastního movitého, nemovitého či nehmotného majetku,
- b) poskytování ubytování ve vlastním nemovitém majetku,
- c) mimoškolní výchovy a vzdělávání,
- d) publikační činnosti,
- e) provozování kulturně-vzdělávacích zařízení a pořádání vzdělávacích akcí a výstav,
- f) prodeje produktů souvisejících s vlastní náboženskou činností, vlastními sbírkovými fondy nebo výstavami,
- g) provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti (zejména výuka tradičních cvičebních metod pocházejících z buddhistických zemí),
- h) poskytování služeb osobního charakteru a pro osobní hygienu a
- i) poskytování sociálních služeb.

(4) Náboženská společnost nebo právnické osoby náboženské společnosti mohou vykonávat podnikání nebo jinou výdělečnou činnost prostřednictvím jiných právnických osob, avšak mohou založit jinou právnickou osobu nebo být jejím členem, jen pokud tato vykonává podnikání nebo jinou výdělečnou činnost jako svou vedlejší doplňkovou činnost.

(5) Osoby hlásící se k Théravádovému buddhismu podporují jeho činnost na základě dobrovolnosti, náboženská společnost a ani právnické osoby náboženské společnosti proto nevybírají žádný povinný pravidelný příspěvek na svou činnost.

Čl. 25

Rozpočet a závěrečný účet

(1) Théravádový buddhismus hospodaří podle rozpočtu, který přijímá každoročně rada starších jako nejvyšší orgán. Rada též schvaluje závěrečný účet.

(2) Rozpočty a závěrečné účty musí být vedeny řádně a transparentně podle platných právních předpisů. Všechny účetní doklady musí být řádně evidovány.

ČÁST ŠESTÁ

PRÁVA A POVINNOSTI OSOB HLÁSÍCÍCH SE K THÉRAVÁDOVÉMU BUDDHISMU

Čl. 26

Práva a povinnosti osob hlásících se k Théravádovému buddhismu

(1) Osoby hlásící se Théravádovému buddhismu, které nejsou jeho duchovními, nema-

jí stanoveny žádné povinnosti. Hmotná podpora náboženské společnosti je založena na dobrovolnosti a nikdo nemůže být nucen v její prospěch k jakýmkoliv platbám nebo darům. Dodržování pěti nebo osmi pravidel je založeno na dobrovolném vnitřním rozhodnutí každé osoby a nelze ji za jejich porušení jakýmkoliv způsobem trestat.

(2) Osoby hlásící se k Théravádovému buddhismu mají právo:

- a) hmotně podporovat mnichy a ostatní duchovní náboženské společnosti,
- b) před mnichem nebo mnichy přijmout Trojí útočiště,
- c) přijmout od mnicha nebo mnichů pět nebo osm pravidel jako základ výcviku své mysli,
- d) stát se duchovním náboženské společnosti, jsou-li splněny stanovené podmínky,
- e) stát se členem právnických osob, jejichž statut či jiný obdobný dokument byl schválen radou starších postupem podle čl. 28 odst. 2.

Čl. 27

Práva a povinnosti duchovních náboženské společnosti

(1) Duchovní Théravádového buddhismu jsou povinni dodržovat dobrovolně přijatá pravidla a podrobit se sankcím stanoveným za jejich porušení. Duchovní jsou povinni řídit se pokyny předsedy, jeho zástupce, rady starších, představeného kláštera nebo mnišského řádu, k němuž náleží.

(2) Duchovní Théravádového buddhismu jsou oprávněni kdykoli se svobodně rozhodnout ukončit svou činnost duchovního náboženské společnosti.

(3) Pomocníci jsou povinni prokazovat úctu laickým bratrům a sestrám, novicům a mni-
chům a řídit se jejich pokyny, náleží-li k řeholní instituci, k níž jsou přiřazeni.

(4) Laičtí bratři a laické sestry jsou povinni prokazovat úctu novicům a mnichům.

(5) Jmenovaní duchovní jsou povinni prokazovat úctu duchovním, kteří dodržují vyšší počet pravidel.

(6) Novicové jsou povinni prokazovat úctu mnichům.

(7) Mniši jsou povinni prokazovat úctu mnichům s vyšším počtem vassa.

Čl. 28

Právnické osoby civilního práva

(1) Na podporu poslání Théravádového buddhismu mohou laičtí následovníci zakládat libovolné právnické osoby dle platných právních předpisů.

(2) Asociace théravádových buddhistů, z. s., IČO: 05300789, je svazovou organizací pro právnické osoby sledující účel uvedený v předchozím odstavci. Stanovy Asociace théravádových buddhistů, z. s., a statuty či jiné obdobné dokumenty právnických osob, které jsou jejími členy, jsou dnem registrace náboženské společnosti považovány za schválené radou starších. Jakékoli další změny stanov nebo statutů dle předchozí věty schvaluje rada starších před jejich odesláním příslušnému rejstříku dle platných právních předpisů. Po registraci náboženské společnosti může být právnická osoba přijata za člena Asociace théravádových buddhistů, z. s., jen pokud byl její statut nebo jiný obdobný dokument před jejím přijetím schválen radou.

(3) Sekretář vede seznam všech právnických osob, které jsou členy Asociace théravádových buddhistů, z. s. Seznam je veřejně přístupný a každý je oprávněn do něj nahlédnout.

(4) Pro účely volby členů rady starších vede sekretář a předseda asociace seznam všech fyzických osob, které jsou členy právnických osob podle odst. 2. Tento seznam není veřejně přístupný a nahlížet do něj mohou jen fyzické osoby dle předchozí věty.

ČÁST SEDMÁ USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Čl. 29

Způsob naložení s likvidačním zůstatkem

I když se v souladu se zákonem o pomíjivosti všech jevů nepředpokládá věčná existence Théravádového buddhismu, osoby k němu se hlásící nevěří v jeho zánik po dobu trvání České republiky a jejího právního řádu, proto náboženská společnost neurčuje žádný způsob naložení s likvidačním zůstatkem.

Čl. 30

Společná ustanovení

(1) Kolektivní orgány náboženské společnosti mohou přijmout svůj jednací řád, v němž upraví podrobnosti zejména ohledně svého svolávání, zasedání, písemného vyhotovování a podepisování přijatých usnesení nebo jiných dokumentů, jejich doručování a též přijímání dokumentů doručovaných kolektivnímu orgánu.

(2) Kolektivní orgány náboženské společnosti se na svém zasedání usnáší prostou většinou přítomných hlasujících, nestanoví-li tento základní dokument jinak.

(3) Pro účely vzniku členství v orgánech náboženské společnosti nebo jednání před těmito orgány se osoba považuje za osobu hlásící se k Théravádovému buddhismu od dne, kdy poprvé přijala Trojí útočiště před théravádovým mnichem, nebo, pokud tento den nelze spolehlivě určit, ode dne, který mohou více jak dvě osoby hlásící se k Théravádovému buddhismu potvrdit.

Čl. 31

Přechodná ustanovení

(1) Jménem náboženské společnosti až do ustanovení usnášeníschopné rady starších jedná přípravný výbor.

(2) Až do zvolení prvního předsedy rady starších vykonává jeho pravomoci dle tohoto základního dokumentu člen rady starších s nejvyšším počtem vassa, který je oprávněn jmenovat i zástupce předsedy rady starších a sekretáře.

(3) Až do ustanovení usnášeníschopného shromáždění nejstarších vykonává jeho pravomoci maháthéra s nejvyšším počtem vassa, který není členem rady starších. Avšak pokud je požádán o vydání závazného stanoviska k usnesení rady podle čl. 8 odst. 9, smí vydat pouze doporučující stanovisko, které není pro radu závazné.

Čl. 32

Zrušovací ustanovení a schvalování změn základního dokumentu

(1) Tento základní dokument ruší a zcela nahrazuje základní dokument náboženské společnosti schválený dne 9. ledna 2018 přípravným výborem náboženské společnosti v Pardubicích.

(2) Změny tohoto základního dokumentu schvaluje rada starších, přičemž změnu ustanovení vyžadující pro přijetí příslušného usnesení kvalifikovanou většinou členů rady může rada starších změnit jen se souhlasem odpovídající kvalifikované většiny svých členů.

(3) Návrh na změnu základního dokumentu předkládá Ministerstvu kultury předseda nebo sekretář.

Čl. 33
Účinnost

Tento základní dokument nabývá účinnosti dnem 21. května 2018.

- Příloha č. 1: Přijetí Trojího útočiště v jazyce páli s přibližným českým překladem
- Příloha č. 2: Pět pravidel (pañca-síla) s přibližným českým překladem
- Příloha č. 3: Osm pravidel (attha-síla) s přibližným českým překladem
- Příloha č. 4: Deset pravidel (dasa-síla) s přibližným českým překladem

V Pardubicích dne 21. května 2018

.....
LADISLAV KRÁL

.....
DAVID VALOUCH

.....
ŽANETA KRÁLOVÁ

Příloha č. 1

PŘIJETÍ TROJÍHO ÚTOČIŠTĚ V JAZYCE PÁLI S PŘIBLIŽNÝM ČESKÝM PŘEKLADEM

Buddham saranam gačchámi

Utíkám se k Buddhovi jako svému útočišti

Dhammam saranam gačchámi

Utíkám se k Dhammě jako svému útočišti

Sangham saranam gačchámi

Utíkám se k Sangze jako svému útočišti

Dutijam pi Buddham saranam gačchámi

Podruhé se utíkám k Buddhovi jako svému útočišti

Dutijam pi Dhammam saranam gačchámi

Podruhé se utíkám k Dhammě jako svému útočišti

Dutijam pi Sangham saranam gačchámi

Podruhé se utíkám k Sangze jako svému útočišti

Tatijam pi Buddham saranam gačchámi

Potřetí se utíkám k Buddhovi jako svému útočišti

Tatijam pi Dhammam saranam gačchámi

Potřetí se utíkám k Dhammě jako svému útočišti

Tatijam pi Sangham saranam gačchámi

Potřetí se utíkám k Sangze jako svému útočišti

Příloha č. 2

PĚT PRAVIDEL (PAŇČA-SÍLA) S PŘIBLIŽNÝM ČESKÝM PŘEKLADEM

Pánátipátá véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se zabíjení

Adinnádáná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo nebrat to, co mi nebylo darováno

Kámésu mičcháčará véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se sexuální nevázanosti

Musávádá véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se lhaní

Surá-mérajá-madždža-pamádattháná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se zneužívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek způsobujících nedbalost

Příloha č. 3

OSM PRAVIDEL (ATTHA-SÍLA) S PŘIBLIŽNÝM ČESKÝM PŘEKLADEM

Pánátipátá véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se zabíjení

Adinnádáná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo nebrat to, co mi nebylo darováno

Abrahmačarijá véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se sexuální aktivity

Musávádá véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se lhaní

Surá-mérajá-madždža-pamádattháná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se zneužívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek způsobujících nedbalost

Vikálabhódžaná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se jídla v nesprávný čas, tj. po poledni

Načča-gíta-vádita-visúkadassaná-málá-gandha-vilépana-dhárana-mandana-vibhúsanattháná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se tance, zpěvu, hudby a jiných představení, nošení věnců, používání parfémů a vonných mastí, zdobení a zkrášlování těla

Uččasajana mahásajaná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se používání vysokých a velkých pohovek

Příloha č. 4

DESET PRAVIDEL (DASA-SÍLA) S PŘIBLIŽNÝM ČESKÝM PŘEKLADEM

Pánátipátá véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se zabíjení

Adinnádáná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo nebrat to, co mi nebylo darováno

Abrahmačarijá véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se sexuální aktivity

Musávádá véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se lhaní

Surá-mérajá-madždža-pamádattháná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se zneužívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek způsobujících nedbalost

Vikálabhódžaná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se jídla v nesprávný čas, tj. po poledni

Načča-gíta-vádita-visúkadassaná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se tance, zpěvu, hudby a jiných představení

Málá-gandha-vilépana-dhárana-mandana-vibhúsanattháná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se nošení věnců, používání parfémů a vonných mastí, zdobení a zkrášlování těla

Uččasajana mahásajaná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se používání vysokých a velkých pohovek

Džatarúpa-radžata-patiggahaná véramaní sikkhápadam samádijámi

Přijímám pravidlo zdržovat se používání zlata, stříbra a peněz